

Tvivel att cannabis sänker intelligensen

© Pelle Olsson

En färsk vetenskaplig rapport ifrågasätter att cannabis sänker intelligenskvoten (IQ) och försämrar studieresultaten. Studien publicerades i *Journal of Psychopharmacology* i januari 2016 med Claire Mokrysz som huvudförfattare.

2235 barn som föddes 1991-92 i den brittiska staden Bristol, studerades avseende familjeförhållanden, avvikande beteenden samt bruk av cigaretter, alkohol, cannabis och annan narkotika. Barnen IQ-testades vid 8 och 15 års ålder och skolbetygen registrerades vid 11 och 16 års ålder. Resultaten visade att de som rökt cannabis mer än 50 gånger hade 2,9 enheter lägre IQ än de som aldrig gjort det när de var 15. Debutåldern var i genomsnitt 13 år.

När man sedan tog hänsyn till negativa faktorer i barndomen kvarstod skillnaden i IQ. Tog man emellertid hänsyn till samtidigt bruk av alkohol och cigaretter minskade skillnaderna. Då man justerade resultaten med hänsyn till både barndomsproblem och annat bruk av droger fanns det ingen skillnad i IQ mellan de som rökt cannabis och den drogfria gruppen. Den största betydelsen för utjämnningen hade cigarettrökning.

Ungefär samma resultat fick man när skolbetygen jämfördes vid 16 års ålder. De som rökt cannabis hade betydligt sämre betyg än icke cannabisrökare. Skillnaden kvarstod när man tog hänsyn till betygen vid 11 års ålder. Skillnaden kvarstod emellertid nästan inte alls när man även räknade bort de andra faktorerna. Även denna gång hade cigarettrökning det största negativa inflytandet.

Mokrysz och hennes medarbetare menar att man inte tagit hänsyn till dessa bidragande faktorer i samma utsträckning i tidigare studier. Till exempel i den omtalade nya zeeländska studien från 2012, med Madeline Meier som huvudförfattare. Här fann man att cannabisrökare verkligen fick lägre intelligens. IQ-sänkningen kvarstod även om man hade slutat med cannabis. En permanent skada alltså. Även flera andra studier, som inte mätt IQ på testpersonerna, visar ett klart samband mellan cannabisrökning och försämrade skolresultat, inklusive avhopp och skolk. I Nya Zeeland följde man försökspersonerna ända upp till 38 års ålder. En stor grupp av dem hade utvecklat ett tungt missbruk. Studien av Bristolgruppen sträckte sig bara till 16 års ålder.

Claire Mokrysz skriver: "Emellertid, med tanke på den unga ålder vid vilken resultaten uppmättes och de relativt modesta nivåerna av cannabisbruk i vårt urval, gör att vi inte kan utesluta framtida svårigheter, kanske på grund av fortsatt utsatthet för cannabis."

Mokrysz studie har bland annat uppmärksamats i en debattartikel i Svenska Dagbladet 19 januari 2016 av cannabisforskaren Amir Englund och psykiatrikern Anders Åberg som även refererar till andra vetenskapliga artiklar om långsiktiga intellektuella skador av cannabis. "Vad vi idag kan säga med säkerhet är att individer som ofta röker cannabis regelbundet eller är cannabisberoende har sämre kognitiv förmåga än de som röker sällan. Däremot vet vi inte om långvarigt cannabisbruk permanent sänker IQ, eller om sådana effekter mer är relaterade till bruk av alkohol och tobak eller andra psykosociala faktorer. Det vetenskapliga underlaget att för att hävda att cannabisberoende permanent sänker IQ är svagt." skriver Englund och Åberg.

Madeline Meier kommenterar själv kritiken (den svenska har hon antagligen inte läst) mot hennes nya zeeländska studie i en malväxling med den marijuanakritiska organisationen Smart Approaches to Marijuana (SAM) 19 januari. Hon skriver att det inte finns några motsättningar mellan hennes resultat och de nyare studierna. Det Meier visade var att tungt cannabisbruk under tonåren sänker intelligensen även på sikt. Bristol-studien och en annan liknande studie handlar om måttligt cannabisbruk upp till 16-20-årsåldern. "Budskapet från båda dessa studier är att kort tids och måttligt bruk av cannabis troligen är säkrare än mycket lång tids och tung användning" skriver Meier. "Det stora problemet kvarstår för en del av de tonåringar som röker cannabis; måttligt bruk leder till lång tids beroende när de blir vuxna." Hon tillägger i brevväxlingen: "Antag att om en studie rapporterar att tonåringars alkoholdrickande inte skadar de intellektuella funktionerna vid 17-20-årsåldern, skulle man då resonera att ihållande alkoholbruk i årtal inte förstör de intellektuella funktionerna när de kommit upp i trettioårsåldern? Knappast."

Pelle Olsson

Bildtext: Madeline Meier. Huvudförfattare till den omdebatterade studien från 2012: Persistent cannabis users show neuropsychological decline from childhood to midlife. Foto: Pelle Olsson